

[Indenrigsministeren.]

kende, sætte den ene Cirkel i Bevægelse ovenpaa den anden. Det lykkedes ganske vist gennem dette at holde Trit med den observative Udvikling, man naaede altsaa det, man vilde, men til sidst forstod man dog, at en saa taabeligt kompliceret Verdensordning var fuldkommen umulig, at Verdenssystemet ikke paa nogen Maade kunde være saaledes opbygget. Jeg vil sige til det ærede Medlem, at man kan og vil utvivlsomt i sin Stræben efter den matematiske Retfærdighed naa til det samme Resultat, efterhaanden som man føjer Forholdstalsoppgørelse ovenpaa Forholdstalsoppgørelse. Man vil naa til et System til sidst saa kompliceret, at selv om det svarer til Hensigten, vil det dog vise sig at være umuligt, ubrugeligt.

Men hvis man nu tænkte sig en Ordning med 120 Mandater her i Folketinget tilvejebragt dels ved Valg i Amtskredse, dels igennem Tillægsmandater og til Opfyldelse af dette Formaal nedskar Folketingets Medlemstal med de her foreslaaede 28 Mandater — jeg holder stadig Færøerne udenfor —, ja, saa kunde man jo tænke sig en Fordeling af de direkte Valg i Amtskredse og Tillægsmandaterne tilvejebragt paa forskellig Maade. Man kunde f. Eks. tænke sig, at man nedskrev Amtsmandaternes Antal med 14 og Tillægsmandaternes Antal med 14. Hvad vilde saa Følgen blive? Ja, saa vilde Følgen blive den, at det konservative Folkeparti i det hele Land vilde faa 1 Mandat for lidt, det radikale Venstre 1 Mandat for lidt, Socialdemokratiets Mandattal vilde blive uændret, og Venstre vilde faa 2 for meget. Hvis man derimod nedskar Amtsmandaternes Antal med 21 og indskrænkede sig til at borttage 7 Tillægsmandater, saa vilde Situationen blive uforandret, det samme Forhold, som finder Sted efter den nugældende Ordning, og som vi naaede ved Valget den 2. December 1926. Med andre Ord, ved en saadan Valgmaade vilde de store Partier, naar man vil opretholde et passende Antal direkte Valg i Amtskredse, i langt højere Grad begunstiges end ved den her foreslaaede Ordning.

Derfor tror jeg, at inden man erklærer sig rede til at medvirke til en Nedsættelse af Folketingets Medlemstal paa Grundlag af saadanne Tanker, bør man undersøge Sagen nøjere, end det ærede Medlem Hr. Christmas Møller sikkert har gjort eller har kunnet gøre. Jeg har lagt Mærke til, at man har opholdt sig ved Bestemmelsen i Grundlovens § 32, sidste Stykke, og ment,

at der ved det Lovforslag, her foreligger, ikke er taget Hensyn til Vælgertal og Befolkningstæthed ved Kredsinddelingen, saaledes som man har Pligt til. Jeg skal nu ikke indlade mig i en Fortsættelse af den, jeg tør maaske bruge Udtrykket „filosofiske Diskussion“, som i Gaar førtes mellem det ærede Medlem Hr. Knud Kristensen og det ærede Medlem Hr. Borgbjerg, men kun oplyse, at Hensynet til Befolkningstætheden jo indtil 1920 blev taget ved til Kredsinddelingen at anvende en Formel ud fra den Repræsentation, som man var blevet enig om, at Hovedstaden skulde have, en Formel, som lød saaledes: Folketallet + 10 Gange Arealet for de enkelte Kredse udtrykt i Kvadratkilometer, men denne Formel hidrørte fra den Tid, da Kvinderne ikke havde Valgret. Da var Forholdet mellem Befolkningstætheden og Vælgertallet nogenlunde ens i samtlige Kredse, men efter at Kvinderne i 1920 har faaet Valgret, saa er dette ikke mere Tilfældet. Forholdet er ganske forrykket som Følge af, at paa Landet er Kvinderne i Undertal, medens de i Byerne er i Overtal, saa den største Vælgerforøgelse har fundet Sted der, hvor Befolkningstætheden ogsaa er størst; derfor trækker dette dobbelte Hensyn, som er fastlagt i Grundloven, til forskellig Side. Der er givet en indgaaende og oplysende Redegørelse for dette Forhold i Bemærkningerne til Lovforslaget, som findes paa Side 45, og til den skal jeg henvise. Men hvis man mener indenfor Grundlovens Ord at kunne indføje andre Hensyn, eller hvis man mener, at disse Hensyn kan udtrykkes paa en anden Maade, er jeg rede ogsaa paa dette Punkt til en Forhandling og til Medvirning til en Ordning, som der maatte kunne skabes et Flertal for.

Det ærede Medlem Hr. Christmas Møller har i sit Forsvar for Forholdstalsvalgmaaden været inde paa Spørgsmaalet om politisk Ro eller Uro og sagt, at derpaa havde Forholdstalsvalgmaaden ingen som helst Indflydelse. Jeg besidder ikke noget Middel til at afgøre, om denne Udtalelse er berettiget eller ikke, og med den Begrundelse, som det ærede Medlem gav den, maa jeg formode, at det ærede Medlem heller ikke besidder noget saadant; thi Splittelse og Strid knyttet til bestemte politiske Problemer kan opstaa under et hvilket som helst Valgsystem. Det ærede Medlem ved jo, at som de politiske Forhold laa i 1909 og Begyndelsen af 1910, var de politiske Problemer, som den Gang var i Forgrunden, saa stærkt delende baade imellem Partier og indenfor Partier, saa